

КАФЕДРА СТАРОВИННОЇ МУЗИКИ

Українська музична спадщина: нові відкриття

Освітній ступінь	Третій освітньо-творчий	Курс	1
Спеціальність	026 Сценічне мистецтво	Семестр	1-2
Освітньо-професійна програма	Культура і мистецтво		
Спеціалізація	Музична режисура		
Статус	Вибіркова дисципліна	ECTS	4
		Годин	120
		Лекції	30
		Семінари	30
		Самостійна робота	60
Семестровий контроль	іспит		

Інформація про викладача

ПІБ	Шевчук Олена Юрїївна Кандидат мистецтвознавства, доцент, професор
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=k5XqSbMAAAAJ
e-mail	olenashevchuk@ukr.net

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Українська музична спадщина: нові відкриття» оновлює й систематизує уявлення про основні складові музичної культури України в її історичному розвитку: народно-музичну усну творчість, богослужбовий спів і світську музичну спадщину давнини, Середньовіччя, Нового й Новітнього часу. Курс інформує про маловідомі дотепер давні історичні та музичні джерела, нові польові й наукові дослідження українських і зарубіжних науковців, реконструкції музичних творів, які стають базою для теоретичних узагальнень. Літургічна музика канонічних церков (православної і католицької) розглядається у зв'язку з паралітургічною сферою (духовна пісенність). Джерелознавчий, історико-порівняльний, типологічний, аналітичний, структурно-стильовий, контекстуальний, мультинаукові методи й підходи дозволяють дослідити різні верстви музичної культури України в динаміці розвитку, у зв'язках із пограничними народами (польські, білоруські, російські, румунські й молдавські, угорські, чеські етнічні землі) та загально-європейському контексті (дискурси релігійний, освітній, жанрово-стильовий), що дозволяє актуалізувати проблему самоідентифікації вітчизняної музичної культури та намітити шляхи її вирішення.

Об'єктом курсу є історія музики на етнічних українських землях від найдавнішого часу до XIX ст. **Предмет** – жанрово-стильові пласти української релігійної і світської музики різних епох.

Метою курсу є оновлення та узагальнення інформації щодо історії розвитку української музики на основі нових наукових досліджень, аргументація оновлення поглядів на розвиток української музики в європейському просторі.

Основні завдання курсу:

- 1) ознайомити з новими джерелами та науковими даними про українську музику;
- 2) поінформувати про нові наукові методи, принципи й методики останніх років, розвинені та апробовані на матеріалах української музики;
- 3) розвинути навички аналізу жанрово-стильових рис музичних творів усної та писемної традиції як цілості.

У результаті засвоєння курсу студенти мають отримати **знання** про

- основні поняття курсу;
- уточнені та оновлені дані щодо історії української музики,
- наукові праці останнього часу фундаментального методологічного значення;
- нові музичні артефакти (твори), показові для різних жанрових стилів,
- шляхи формування української професійної музики на європейському ґрунті;

уміти

- визначати жанрово-стильову специфіку явищ музичного мистецтва різних епох,
- обирати спектр методів і методик дослідження художньо-стильових явищ різних епох,
- зіставляти отримані дані з результатами власних наукових студій.

Для успішного засвоєння програми курсу корисним є попереднє якісне теоретико-практичне освоєння змісту низки дисциплін **бакалаврату** («Народна музична творчість», «Історія української музики», «Історія зарубіжної музики», «Поліфонія», «Релігієзнавство», «Естетика», «Музична орнаментика») та **магістратури** («Еволюція художніх стилів у мистецтві», «Історія богослужбового співу в Україні»).

Перелік тем

Тема 1. Жанрово-стильові форми українського обрядового та не обрядового фольклору (багатоголосся).

Семінар. *Фактурна організація гуртових пісень України в історичному розвитку та регіональній дислокації (багатоголосся)*

Тема 2. Обрядова етномузики України в аспекті мелоареалогії.

Семінар. *Мелоареали пісень обрядових циклів як відображення етнічної історії балто-слов'янської спільноти.*

Тема 3. Український богослужбовий монодійний спів XI – XVII століть в усних і писемних традиціях.

Семінар. *Жанрово-стильові форми богослужбового українського монодійного співу.*

Тема 4. Український партесний спів XVII – XVIII століть у міждисциплінарному дискурсі.

Семінар. *Музичний стиль і критерії визначення авторства партесних творів.*

Тема 5. Український хорový спів епохи класицизму у міждисциплінарному дискурсі.

Семінар: *Музичний стиль і критерії визначення авторства хорového твору епохи класицизму.*

Тема 6. Іконографічні, археологічні та літературні та актові джерела з історії середньовічної української музичної культури.

Семінар. *Світська музична спадщина Київської та Галицько-Волинської Русі (XI – перша половина XIV століть).*

Семінар: *Світська музична спадщина литовсько-польської доби (друга половина XIV – XV століть).*

Тема 7. Професійні музиканти, музичні капели, музичні інструменти та церковно-музичні реформи в Україні (XVI – XVIII століття).

Семінар: *Музична культура Руського, Белзького, Подільського та Брацлавського Воєводств.*

Семінар: *Музична культура Волинського та Київського воєводств.*

Семінар: *Музична культура Гетьманщини.*

Тема 8. Музична традиція Римо-католицької церкви в Україні.

Семінар: *Жанрова система літургії латинського обряду.*

Семінар: *Латинські рукописи в Україні: стан дослідження.*

Тема 9. Українська духовна пісня: витоки, історичні форми, богослужбовий контекст.

Семінар: *Візантійсько-українські та західноєвропейські витоки української духовної пісенності.*

Семінар: *Паралітургічна гілка духовної пісенності українсько-білоруської традиції.*

Семінар: *Українська духовна пісня XX – початку XXI ст.: конфесійний вимір.*

Форми та технології навчання

Лекції, семінарські заняття, есе, презентація

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу Вайбер.

Система оцінювання

Зараховується індивідуальна самостійна робота аспіранта, участь у семінарах, якість і доцасність виконання модульних контрольних робіт і реферату, відвідування лекцій.

1) Вербальний:

- пасивний (лекційний, теоретичний, герменевтичний, аналітичний),
- активний (бесіда),
- інтерактивний (діалог).

2) Наочний:

- ілюстрації,
- таблиці, схеми,
- нотні тексти.

3) Практичний:

- аналіз музичних (нотних, графічних) текстів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для диференційованого заліку	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	Добре	
74–81	C		
64–73	D	задовільно	

60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання знань студентів

- 90–100–А– відмінно** вичерпна і розгорнута відповідь на питання колоквіуму з аналізом сучасних літературних джерел, посиланням на інноваційні технології, досвід провідних вітчизняних і зарубіжних митців. Демонстрація високого рівня виконання практичних завдань.
- 82–89–В– добре** ґрунтовна відповідь на питання колоквіуму з аналізом літературних джерел, творчого доробку провідних митців. Демонстрація якісного рівня виконання практичних завдань.
- 74–81–С– добре** повна відповідь на питання колоквіуму з посиланням на літературні джерела, творчий доробок провідних митців. Демонстрація достатнього рівня виконання практичних завдань.
- 64–73–D– задовільно** відповідь на питання колоквіуму в необхідному обсязі без посилань на літературні джерела, творчий доробок митців, окремі неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань.
- 60–63–E– задовільно** відповідь на питання колоквіуму в мінімально допустимому обсязі, значні неточності, їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація посереднього рівня виконання практичних завдань.
- 35–59–FX– незадовільно (з можливістю повторного складання)** відповідь на питання колоквіуму в недостатньому обсязі, грубі помилки, неспроможність їх виправлення за допомогою викладача. Демонстрація низького рівня виконання практичних завдань.
- 0–34–F– незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)** відповідь на питання колоквіуму на рівні елементарного розпізнання, неможливість відтворення навчального матеріалу на репродуктивному рівні. Неспроможність виконання практичних завдань.

Система оцінювання

Для складання модуля (іспиту) аспірант повинен обов'язково скласти 3 змістових модулів та в сумі набрати не менше 60 балів. Розрахунок модуля здійснюється за 100 бальною

шкалою, який складається зі змістовних модулів та обчислюється: $M^1 = (ЗМ1+ЗМ2+ЗМ3)$:
З – кожен ЗМ від 0–100 балів; або: $M = ЗМ1(0–40 \text{ бал.}) + ЗМ2 (0–20 \text{ бал.}) + ЗМ3 (0–40 \text{ бал.})$.
Якщо аспірант не склав один або декілька змістових модулів, повинен їх скласти на модульному контролі.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для слухачів з особливими освітніми потребами.

Позааудиторні заняття

Передбачається у межах вивчення навчальної дисципліни участь аспірантів у міжнародних та вітчизняних конференціях, конкурсах творчих робіт, круглих столах тощо.

---

¹ М – Модуль; ЗМ – Змістовий модуль.